

Mål C-645/19**Sammanfattning av begäran om förhandsavgörande enligt artikel 98.1 i domstolens rättegångsregler****Datum för ingivande:**

30 augusti 2019

Domstol som begär förhandsavgörande:

Hof van beroep te Brussel (Belgien)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

8 maj 2019

Klagande

Facebook Ireland Limited

Facebook Inc

Facebook Belgium bvba

Motpart:

Gegevensbeschermingsautoriteit

Saken i det nationella målet

Överklagandet i det nationella målet riktas mot den dom som meddelades av Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg Brussel (nederländskspråkiga förstainstansdomstolen i Bryssel) den 16 februari 2018. Genom denna dom förpliktades – på begäran av Commissie ter bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer (kommittén för skydd av den personliga integriteten, nedan kallad integritetsskyddskommittén, numera ersatt av Gegevensbeschermingsautoriteit, nedan kallad dataskyddsmyndigheten) – Facebook Inc., Facebook Ltd., och Facebook bvba att vidta ett antal åtgärder. Facebook skulle framför allt upphöra att placera ut och samla in elektroniska kakor (cookies) när internetanvändare besökt en webbplats på Facebook.com-domänen eller en tredje mans webbplats, såvitt inte internetanvändaren uttryckligen samtyckt till detta och fått tillräcklig information i frågan. De personuppgifter som Facebook redan hade samlat in med hjälp av den aktuella tekniken skulle raderas.

Syfte med och rättslig grund för begäran om förhandsavgörande

Begäran enligt artikel 267 FEUF.

De sex tolkningsfrågorna rör tolkningen av artiklarna 55.1, 56–58 och 60–66 i förordning 2016/679 (nedan kallad den allmänna dataskyddsförordningen), som rör tillsynsmyndigheters befogenheter i medlemsstaterna vid gränsöverskridande behandling av personuppgifter inom Europeiska unionen.

Frågor som hänskjutits för förhandsavgörande

- 1) Ska artiklarna [55.1], 56–58 och 60–66 i förordning 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG, jämförda med artiklarna 7, 8 och 47 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, tolkas så, att en tillsynsmyndighet som enligt den nationella lagstiftning som har antagits för att genomföra artikel [58.5] i nämnda förordning har befogenhet att inleda ett rättsligt förfarande mot överträdelser av förordningen vid en domstol i den egna medlemsstaten, inte kan utöva denna befogenhet i samband med gränsöverskridande behandling om den inte är ansvarig tillsynsmyndighet för den gränsöverskridande behandlingen?
- 2) Gör det någon skillnad om den personuppgiftsansvarige för den gränsöverskridande behandlingen inte har sitt huvudsakliga verksamhetsställe i den medlemsstaten, men har ett annat verksamhetsställe där?
- 3) Gör det någon skillnad om den nationella tillsynsmyndigheten inleder ett rättsligt förfarande mot den personuppgiftsansvariges huvudsakliga verksamhetsställe eller mot verksamhetsstället i den egna medlemsstaten?
- 4) Gör det någon skillnad om den nationella tillsynsmyndigheten inledde det rättsliga förfarandet före det datum då den aktuella förordningen blev tillämplig (den 25 maj 2018)?
- 5) För det fall den första frågan ska besvaras jakande, har artikel [58.5] i den allmänna dataskyddsförordningen direkt effekt, så att en nationell tillsynsmyndighet kan åberopa denna artikel till stöd för att inleda eller fortsätta ett rättsligt förfarande mot enskilda, även om artikel [58.5] i den allmänna dataskyddsförordningen inte specifikt har införlivats med medlemsstaternas lagstiftning, trots att så krävs?
- 6) För det fall föregående frågor ska besvaras jakande, skulle resultatet av sådana förfaranden kunna utgöra hinder för en motsatt slutsats från den ansvariga tillsynsmyndigheten om den ansvariga tillsynsmyndigheten utreder samma eller liknande gränsöverskridande behandling i enlighet med

den mekanism som avses i artiklarna 56 och 60 i den allmänna dataskyddsförordningen?

Anförda unionsbestämmelser

Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (EGT L 281, 1995, s. 31)

Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG av den 12 juli 2002 om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation (EGT L 201, 2002, s. 37)

Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/136/EG av den 25 november 2009 om ändring av direktiv 2002/22/EG om samhällsomfattande tjänster och användares rättigheter avseende elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster, direktiv 2002/58/EG om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation och förordning (EG) nr 2006/2004 om samarbete mellan de nationella tillsynsmyndigheter som ansvarar för konsumentskyddslagstiftningen (EUT L 337, 2009, s. 11)

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) (EUT L 119, 2016, s. 1)

Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna

Anförda nationella bestämmelser

Lag av den 8 december 1992 om skydd för privatlivet vid behandling av personuppgifter (Wet tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens, nedan kallad WVP)

Lag av den 13 juni 2005 om elektronisk kommunikation (Wet betreffende de elektronische communicatie)

Lag av den 3 december 2017 om inrättande av dataskyddsmyndigheten (Wet tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit)

Lag av den 30 juli 2018 om skydd av enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter (Wet betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens)

Kortfattad redogörelse för de faktiska omständigheterna och förfarandet i målet vid den nationella domstolen

- 1 Tvisten rör ett antal rättsliga förfaranden som inletts av integritetsskyddskommittén respektive dataskyddsmyndigheten (integritetsskyddskommitténs rättsliga efterträdare) i syfte att få Facebook att upphöra med sina allvarliga och omfattande överträdelser av integritetsskyddslagstiftningen. Överträdelserna utgjordes bland annat av att Facebook dagligen och rättsstridigt samlar in och använder information om surfvanorna för miljontals belgiska internetanvändare (både innehavare av Facebook-konton och oregistrerade användare av Facebooktjänster) med hjälp av teknik som kakor (*cookies*), sociala insticksprogram (*social plug ins*) och pixlar (*pixels*).
- 2 Sammanfattningsvis gjorde integritetsskyddskommittén, numera dataskyddsmyndigheten, gällande att Facebook
  - använde särskild teknik för att titta över axeln på personer när dessa surfade från en webbplats till en annan, och sedan använde den insamlade informationen för att göra en profil över personens surfvanor och utifrån denna skicka riktad reklam till personen, utan att i tillräcklig utsträckning informera den berörda personen om detta och utan att inhämta vederbörandes samtycke,
  - tillämpade denna praxis oavsett om den berörda personen var medlem av Facebooks sociala nätverk eller inte.
- 3 Integritetsskyddskommittén väckte den 11 september 2015 talan vid Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg Brussel (Nederländskspråkiga förstainstansdomstolen i Bryssel, nedan kallad Rechtbank) mot Facebook Inc., Facebook Ireland Ltd. och Facebook bvba. Rechtbank meddelade dom i målet den 16 februari 2018. Den 2 mars 2018 överklagade Facebook Inc., Facebook Ireland Ltd. och Facebook bvba domen till den hänskjutande domstolen. Den 25 maj 2018 trädde lagen om inrättande av dataskyddsmyndigheten i kraft, varvid dataskyddsmyndigheten blev rättslig efterträdare till integritetsskyddskommittén.

Parternas huvudargument i det nationella målet

- 4 Parterna i det nationella målet var oense om huruvida de belgiska domstolarna hade internationell behörighet vad gäller Facebook Inc., Facebook Ireland Ltd. och Facebook bvba (det belgiska företaget). Den hänskjutande domstolen har avgjort denna fråga och slagit fast att den saknar internationell behörighet vad gäller yrkandena mot Facebook Inc. och Facebook Ireland Ltd., men att den har internationell behörighet vad gäller yrkandena mot Facebook bvba. Det nationella målet begränsas därför till yrkandena mot det sistnämnda företaget.

- 5 Vad gäller de faktiska omständigheter som inträffat före den 25 maj 2018 har den hänskjutande domstolen vidare slagit fast att dataskyddsmyndighetens yrkanden under alla omständigheter saknar grund eftersom det saknas ett berättigat intresse av att få saken prövad. Därför begränsas det nationella målet till de faktiska omständigheter som inträffat efter den 25 maj 2018, det datum då den allmänna dataskyddsförordningen och lagen om inrättande av dataskyddsmyndigheten trädde i kraft, och dataskyddsmyndigheten blev efterträdare till integritetsskyddskommittén.
- 6 Tolkningsfrågorna följer av parternas skilda uppfattningar om vilka följer ikraftträdandet av den allmänna dataskyddsförordningen och tillhörande nya belgiska lagstiftning, det vill säga lagen om inrättande av dataskyddsmyndigheten, får för den nyinrättade myndigheten, det vill säga den dataskyddsmyndighet som har ersatt integritetsskyddskommittén, som år 2015 väckte talan i första instans mot Facebook.
- 7 Enligt Facebook har dataskyddsmyndigheten inte befogenhet att företa undersökningar i syfte att fatta beslut om den omtvistade behandlingen. Den allmänna dataskyddsförordningen har upphävt den nationella integritetsskyddslagstiftningen i alla medlemsstater, inbegripet WVP i Belgien, och skapat ett nytt materialrättsligt och processuellt regelverk som tillsynsmyndigheterna i EU måste följa.
- 8 I det nya regelverket (den allmänna dataskyddsförordningen och lagen om inrättande av dataskyddsmyndigheten), som gäller från och med den 25 maj 2018, föreskrivs enligt Facebook ett system med en enda kontaktpunkt (artiklarna 56 och 60 i den allmänna dataskyddsförordningen). Detta innebär att ärenden ska handläggas av den ansvariga tillsynsmyndigheten i den medlemsstat där den personuppgiftsansvariges har sitt huvudsakliga verksamhetsställe. I förevarande fall innebär detta att den irländska dataskyddsmyndigheten (Data Protection Commission, DPC) är ansvarig tillsynsmyndighet, eftersom den personuppgiftsansvariges huvudsakliga verksamhetsställe i unionen finns i Irland (Facebook Ireland Ltd.). Enligt Facebook pågår dessutom parallella utredningar vid den irländska tillsynsmyndigheten.
- 9 Dataskyddsmyndigheten har bestritt att den inte skulle kunna delta i rättsliga förfaranden som rättslig efterträdare till integritetsskyddskommittén på grund av att den inte är ansvarig tillsynsmyndighet i den mening som avses i den allmänna dataskyddsförordningen. Systemet med en enda kontaktpunkt innebär enligt dataskyddsmyndigheten att en personuppgiftsansvarig med ett eller flera verksamhetsställen i unionen får en viss ansvarig tillsynsmyndighet som samtalspartner vid gränsöverskridande behandling. Detta är tillsynsmyndigheten i den medlemsstat där den personuppgiftsansvarige har sitt huvudsakliga verksamhetsställe i unionen, som då blir ”ansvarig tillsynsmyndighet”.
- 10 Dataskyddsmyndigheten anser emellertid att det system med en enda kontaktpunkt som föreskrivs i artikel 56.1 i den allmänna dataskyddsförordningen

ska ses som en undantagsregel. Huvudregeln är att varje tillsynsmyndighet är behörig att i sitt eget land utöva de befogenheter som den tilldelats i den allmänna dataskyddsförordningen, vilket uttryckligen slås fast i artikel 55.1 i den allmänna dataskyddsförordningen. Systemet med en enda kontaktpunkt påverkar inte en tillsynsmyndighets rätt att delta i rättsliga förfaranden. I den allmänna dataskyddsförordningen görs, vad gäller en tillsynsmyndighets utredningsbefogenheter, en tydlig skillnad mellan en administrativ prövning (som regleras av artikel 58 i den allmänna dataskyddsförordningen) och en rättslig prövning. Sistnämnda prövning omfattas inte av systemet med en enda kontaktpunkt, vilket även framgår av målet för detta system, lydelsen av artikel 58 i dataskyddsförordningen, förarbetena till den allmänna dataskyddsförordningen och genomförandet av denna i Belgien. Om dataskyddsmyndigheten inte skulle kunna uppträda som ansvarig tillsynsmyndighet skulle detta medföra att överträdelse som begås i Belgien inte kan anmälas till myndigheterna, inte ens om de är föremål för straffrättsliga påföljder.

- 11 Avslutningsvis har dataskyddsmyndigheten anført att även om en tillsynsmyndighets rätt att inleda ett rättsligt förfarande i sitt eget land skulle omfattas av systemet med en enda kontaktpunkt finns det ingen enskild bestämmelse i vilken det anges att den allmänna dataskyddsförordningen medför att alla rättsprocesser som har anhängiggjorts innan den 25 maj 2018 ska avbrytas.

Kortfattad redogörelse för skälen till begäran om förhandsavgörande

- 12 Den hänskjutande domstolen konstaterar att de faktiska omständigheterna som inträffat efter den 25 maj 2018 omfattas av helt nya regler vad gäller tillsynen av integritetsskyddslagstiftningen.
- 13 Klagomål kan leda till att dataskyddsmyndighetens inspektionsenheter inleder en utredning. Efter avslutad utredning kan ärendet hänskjutas till den så kallade skiljenämnden. Denna kan bland annat fatta beslut om att överlämna ärendet till den instans som är ansvarig för straffrättslig prövning. Skiljenämndens beslut kan överklagas till Marktenhof (en särskild avdelning inom Hof van Beroep Brussel som handlägger marknadsrättsliga mål).
- 14 Den rättskipningsåtgärd som bestod i att delta i ett rättsligt förfarande mot en part – exempelvis den talan som integritetsskyddskommittén i förevarande fall väckte mot Facebook – kan i regel inte längre tillämpas. Inom ramen för lagföring och bekämpande av överträdelse av den europeiska integritetsskyddslagstiftningen gäller enligt den hänskjutande domstolen en ny regel (det så kallade systemet med en enda kontaktpunkt).
- 15 Enligt den hänskjutande domstolen är frågan huruvida dataskyddsmyndigheten, vad gäller de faktiska omständigheter som inträffat efter den 25 maj 2018, fortfarande kan agera mot Facebook bvba trots att Facebook Ireland Ltd. numera är personuppgiftsansvarig. Från och med nämnda datum skulle det kunna hävdas att det av artikel 56 i den allmänna dataskyddsförordningen följer att systemet

med en enda kontaktpunkt innebär att ett endast den irländska tillsynsmyndigheten kan agera, och att endast domstolarna i det landet är behöriga att låta ett ärende blir föremål för rättslig prövning.

- 16 I EU-domstolens dom av den 5 juni 2018 (C-210/16, Wirtschaftsakademie, EU:C:2018:388) förklarade domstolen att den tyska tillsynsmyndigheten kunde ha rätt att behandla uppgifter när den personuppgiftsansvarige var etablerad i en annan medlemsstat (Irland), och verksamhetsstället i Tyskland endast ansvarade för försäljning av reklamplats och annan marknadsföring på den medlemsstatens territorium (Facebook Germany).
- 17 I det målet uttalade sig domstolen om Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995, som den allmänna dataskyddsförordningen har upphävt. Den hänskjutande domstolen frågar sig nu i vilken utsträckning domstolens tolkning i den ovannämnda domen av den 5 juni 2018 fortfarande är relevant för tolkningen av den nya lagstiftningen. Den hänskjutande domstolen påpekar också att dataskyddsmyndigheten inte har visat att Facebook Belgium bvba på något sätt skulle beröras av den faktiska uppgiftsbehandlingen.
- 18 Den hänskjutande domstolen hänvisar också till ett aktuellt beslut från den tyska *Bundeskartellamt* av den 6 februari 2019 (det så kallade Facebook-beslutet). I detta beslut fann nämnda myndighet att Facebook hade missbrukat sin dominerande ställning genom att foga samman data från olika källor, vilket hädanefter endast får ske när användarna har gett sitt uttryckliga samtycke, förutsatt att den som inte ger sitt samtycke inte får utestängas från Facebooks tjänster. Den hänskjutande domstolen konstaterar att Bundeskartellamt trots det ovannämnda systemet med en enda kontaktpunkt uppenbarligen ansåg sig behörig.
- 19 Den hänskjutande domstolen anser att artikel 6 i lagen om inrättande av dataskyddsmyndigheten, i vilken det föreskrivs att dataskyddsmyndigheten i allmänhet har rätt att vända sig till domstol, inbegripet EU-domstolen, i sig inte utgör en tillräckligt stark rättslig grund för att dataskyddsmyndigheten ska ha rätt att delta i förevarande mål. I nämnda artikel föreskrivs följande: ”Dataskyddsmyndigheten har befogenhet att upplysa de rättsliga myndigheterna om överträdelse av de grundläggande principerna om skydd av personuppgifter enligt denna lag och de lagar som innehåller bestämmelser om skydd vid behandling av personuppgifter till de rättsliga myndigheterna och vid behov inleda ett rättsligt förfarande för att säkerställa att dessa grundläggande principer iakttas.”
- 20 Den omständigheten att dataskyddsmyndigheten i princip vid behov kan inleda ett rättsligt förfarande innebär inte att ett sådant förfarande kan inledas vid belgiska domstolar, eftersom den allmänna regeln i systemet med en enda kontaktpunkt förefaller vara att förfarandet ska inledas vid domstolen på den ort där databehandlingen äger rum.

- 21 Den hänskjutande domstolen påpekar att enligt artikel 58 i den allmänna dataskyddsförordningen ska "[v]arje medlemsstat ... i lagstiftning fastställa att dess tillsynsmyndighet ska ha befogenhet att upplysa de rättsliga myndigheterna om överträdelser av denna förordning och vid behov ... inleda eller på övrigt vis delta i rättsliga förfaranden, för att verkställa bestämmelserna i denna förordning."
- 22 Enligt den hänskjutande domstolen åläggs medlemsstaterna genom denna bestämmelse att i en specifik bestämmelse uttryckligen fastställa under vilka konkreta omständigheter en medlemsstat kan inleda ett rättsligt förfarande vid medlemsstatens egna domstolar, om det "utöver" principen om en enda kontaktpunkt i artiklarna 55 och 56 i den allmänna dataskyddsförordningen finns en sådan möjlighet.
- 23 Det förefaller den hänskjutande domstolen att varje tillsynsmyndighet (som inte är tillsynsmyndighet för den registeransvariges huvudsakliga eller enda verksamhetsställe) i så fall endast har befogenhet att behandla ett klagomål om en eventuell överträdelse av denna förordning som har inletts till tillsynsmyndigheten, om föremålet för klagomålet endast avser ett verksamhetsställe i den egna medlemsstaten eller endast har betydande verkningar för berörda personer i den medlemsstaten.